

Emojiji u njemačkim i hrvatskim Facebook komentarima za vrijeme svjetskog nogometnog prvenstva 2018. godine

MARIJA PERIĆ, ANITA PAVIĆ PINTARIĆ

*Sveučilište u Zadru, Ul. Mihovila Pavlinovića, HR – 23000 Zadar,
mperic5@unizd.hr, apintari@unizd.hr*

1.01 Izvirni znanstveni članek – 1.01 Original Scientific Article

V spletnem sporazumevanju se za nadomeščanje nebesednega sporazumevanja uporabljajo grafična in stilistična sredstva. V razpravi raziskujeva emotikone z vidika obraznih izrazov (prim. Wahyuni in Budi 2018: 194), ki se po svoji funkciji nanašajo na določeno sporazumevalno naravnost, tj. na čustveno podkrepitev izražanja oz. pomoč pri rekonstrukciji sporazumevalnih okoliščin. Osredinja se zlasti na možnosti podkrepitve čustvenega izražanja. Gradivo sestavljajo emotikoni, ki so se pojavljali v komentarjih na Facebooku med svetovnim nogometnim prvenstvom leta 2018, in sicer v nemškem časopisu *Bild* ter hrvaškem časopisu *24 sata*. S pomočjo evalvacijske teorije so primerjani emotikoni in njihova raba v hrvaščini ter nemščini.

In internet communication, grapho-stylistic tools are used to replace the elements of non-verbal communication. In this paper, emojis are explored as facial expressions (cf. Wahyuni and Budi 2018: 194) and they also have functions that relate to a particular communicative attitude, i.e. to emotionally enhance the statement and help reconstruct the communication context. It is precisely the possibilities of emotionally reinforcing the statement that are the focus of this article. The corpus consists of emojis in Facebook comments on the 2018 World Cup in German newspaper *Bild* and Croatian newspaper *24 sata*. The aim of this article is to compare emojis and their use in Croatian and German based on the theory of evaluation.

Ključne besede: emotikoni, nebesedno sporazumevanje, nogometni komentariji, nemščina, hrvaščina

Key words: emojis, non-verbal communication, Facebook football comments, German, Croatian

1 Uvod

Društvene mreže povezuju ljude sličnih mišljenja i interesa, što ima utjecaja na jezične oblike¹ koje koriste (usp. Filipan-Žignić 2012: 122). U tom kontekstu Crystal

¹ Usp. primjerice istraživanje o okazionalizmima u hrvatskome jeziku na internetu (Štebih Golub 2016).

(2006) govori o *netspeaku* kao jeziku interneta i navodi sljedeće njegove značajke: kratice, emotikone, grafostilistička sredstva i dr. U internetskoj online komunikaciji nestaje stvarna komunikacija licem u lice, što dovodi do čestih nesporazuma. Kao rezultat toga, nastali su emotikoni i *emojiji* koji zamjenjuju izraze lica (usp. Wahyuni i Budi 2018: 194). Osim njih, u digitalnoj komunikaciji s namjerom se koriste i ostali grafostilistički elementi, poput udvostručavanja interpunkcijskih znakova i velikih slova; oni imaju manipulativan i promjenjiv karakter. Također služe za naglašavanje i pojačavanje izjava te čitatelju olakšavaju pravilno tumačenje teksta. Prema Pišlu (2012: 184), grafostilistički elementi zamjenjuju složenu komunikacijsku situaciju i njen kontekst. To su ideogrami koji bi trebali predočiti neposredan izraz lica tijekom komunikacije. Njihova se funkcija odnosi na određeni komunikativni stav, tj. emocionalno pojačavaju izjavu i pomažu u rekonstrukciji komunikacijskog konteksta. *Emojijima* se lakše izražavaju emocije u jeziku interneta (usp. Gesselman i dr. 2019).

U ovom se radu istražuju *emojiji* koji se koriste za izražavanje osjećaja. Naime, *emojijima* se izražavaju stanja koja se u usmenoj komunikaciji realiziraju kroz prozodiju, mimiku, geste, čestice i dr., kako bi se izbjegli nesporazumi u pisanoj komunikaciji (npr. putem *emojija* se u pisanim komentarima može naglasiti ironija) (usp. Filipan-Žignić 2012: 53, Haase i dr. 1997: 64).

Korpus za analizu čine *emojiji* u Facebook komentarima na Svjetsko nogometno prvenstvo 2018. godine iz elektronskog izdanja njemačkog *Bilda* i hrvatskih novina *24 sata*. Riječ je o novinama neformalnijega stila nego što su npr. *Die Zeit* i *Spiegel* ili *Večernji list* i *Jutarnji list* te zbog toga imaju i neformalnije članke, manje teksta i više *clickbaita*. Stoga se polazi od pretpostavke da će se u komentarima pojavljivati emocionalni izrazi kao reakcija na vijest i članak. Emocije će se istražiti u okviru evaluacijske teorije i to unutar tri grupe prema klasifikaciji Martina i Whitea (2005: 49): (ne)sreća, tj. emocije koje su povezane sa srcem, (ne)sigurnost, tj. emocije koje su povezane s društvenim blagostanjem, te (ne)zadovoljstvo, tj. emocije koje su povezane s postizanjem ciljeva.

Cilj je ovoga članka usporedba *emojija* i njihove upotrebe u hrvatskom i njemačkom jeziku na temelju klasifikacije evaluacijske teorije. Odgovorit će se na sljedeća istraživačka pitanja: Kako se izražavaju emocije pomoću *emojija* u komentarima na njemačkom, a kako u komentarima na hrvatskom jeziku? Koje se emocije najčešće izražavaju i kojim *emojijima*? Koje funkcije imaju *emojiji* u njemačkom, a koje u hrvatskom korpusu?

2 Teorijski pregled

Emoji se kao naziv razvio nakon pojave emotikona² koji je nastao u engleskom jeziku. Potječe iz japanskog jezika i koristi se za sliku (*e*) i znak (*moji*) (slikovni

² Pojam emotikon sastoji se od engleskih riječi *emotion* i *icon*, tj. označava znak koji se stvara putem tipkovnice, npr. kratice za smijanje (usp. Hintze 2015: 40, Androutsopoulos 2003: 187, Dürscheid i Siever 2017: 258). Crystal (2001: 36) definira emotikone kao kombinaciju tipkovničkih znakova koji bi trebali predstavljati emocionalnu mimiku i imati pragmatičku funkciju. Prema Hintze (2015: 40), emotikoni pripadaju grafostilističkim elementima digitalne komunikacije koji služe izražavanju emocija. Emotikoni signaliziraju govoreni jezik,

znak) (usp. Dürscheid i Siever 2017: 258–259, Dürscheid 2020: 5). Danas se *emojiji* sve češće koriste (usp. Bai i dr. 2019: 1, Cohn i dr. 2019: 1), jer su noviji, grafički poboljšani stupanj emotikona koji uključuje široki spektar izraza i piktograma³ (usp. Gesselman i dr. 2019). *Emojijima* se u tekstu izražavaju stavovi i emocionalna stanja (usp. Marx i Weidacher 2019: 59).

Za razliku od emotikona, *emojiji* imaju širi spektar funkcija, tj. oni ne samo da izražavaju emocionalna stanja, već se mogu odnositi na predmete, mjesta i aktivnosti (usp. Dürscheid i Siever 2017: 259). Nadalje, emotikoni i *emojiji* razlikuju se u formalnim aspektima: emotikoni se sastoje od dva ili tri znaka [-:] i jednu komponentu moguće je zamijeniti drugom [-:] u :-[), dok su *emojiji* umetnuti u tekst i ne mogu se mijenjati (usp. Siebenhaar 2017., prema Dürscheid i Siever 2017: 259–260). *Emojiji* imaju svoja značenja i mogu sadržavati emocije, a povezani su s područjima poput oglašavanja, prava, zdravstvene zaštite i dr. (usp. Bai i dr. 2019: 1).

Prema Dürscheid i Siever (2017: 268), *emojiji* se mogu pojaviti kao alografi, ideogrami, granični signali i kao diskurzivni markeri. Ako se pojavljuje kao alograf, *emoji* koji u svom obliku nalikuje grafemu stavlja se u riječ umjesto grafema (npr. *emoji* ☀ može se upotrijebiti umjesto slova <o> u riječi *S☀anne*) (usp. Dürscheid i Siever 2017: 268, Dürscheid 2018: 43). Nadalje, *emojiji* se mogu pojaviti kao ideogrami, npr. umjesto riječi *auto* može se upotrijebiti *emoji* 🚗. Pritom *emoji* ima funkciju reprezentacije i odnosi se na izvanjezičnu jedinicu (usp. Dürscheid i Siever 2017: 272, Dürscheid 2018: 43). Ako se *emojiji* pojavljuju kao granični signali i signali namjere rečenice, rečenica se ne završava točkom, nego *emoji* može zamijeniti točku u rečenici (npr. „Schön, dass du da bist 😊 Jetzt können wir an die Arbeit gehen“ (usp. Dürscheid i Siever 2017: 273, Dürscheid 2018: 43).

Emojiji se, uz emotikone, često koriste u komentarima na Facebooku. Pišl (2012: 178) opisuje Facebook kao raznoliku internetsku platformu koja je oživjela drevnu vrstu komunikacije pomoću slika i simbola. Korisnike opisuje kao tzv. *prozumente*, tj. potrošače koji sudjeluju u proizvodnji sadržaja. Facebook nudi mogućnost slanja čitave statusne poruke s jednom emocijom koja se zatim pojavljuje u obliku emotikona i *emojija* s opisom uz ime autora (usp. Hintze 2015: 41). Na korištenje *emojija* utječu psihološke karakteristike, a npr. ovisno o spolu, njihova uporaba može varirati. Tako su istraživanja pokazala da žene i muškarci na sličan

tj. neverbalnu komunikaciju (geste i mimiku) u pisanom mediju (usp. Thome 2000: 47). Prema istraživanjima Skovholt i dr. (2014: 791–792), emotikoni se mogu, među ostalim, koristiti i kao diskurzivni markeri za humor i ironiju. Mogu ublažiti direktivne govorne činove poput zahtjeva, ispravaka, odbijanja i žalbi te pojačati govorne činove poput zahvala, pozdrava, želja i evaluacije. Za riječ emotikon predložena je hrvatska riječ *osjećajnik*. Silvana Bampa Listeš dobila je drugu nagradu za najbolju novu riječ u 2010. godini, pri čemu pojašnjava kako emotikoni, poput zareza koji su „skretničari misli“, mijenjaju značenje poruke te analogijom s riječju *prometnik* dolazi do pojma *osjećajnik* (usp. Ham 2010: 74, Bampa-Listeš 2010: 77). Normativni *Školski rječnik hrvatskoga jezika* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (dostupan na <rjecnik.hr> pod natuknicom *emotikon* navodi uputnicu na (preporučenu) riječ *emotiv* i njezin sinonim (u razgovornom stilu) *smješkić*. U ovom ćemo radu na *emojije* (ne emotikone!) koji se odnose na izraze lica nazivati *smajlicima*, kao što se ustalilo u grafostilističkoj literaturi.

³ *Emojiji* koji ne nalikuju na lica percipiraju se kao piktogrami (usp. Riordan 2017: 6).

način razumiju funkcije *emojija*, ali ih različito koriste; žene ih koriste češće i u vezi s pozitivnim emocijama, dok muškarci češće koriste različite *emojije* (usp. Herring i Dainas 2018, Prada i dr. 2018, Tossel i dr. 2012, prema Bai i dr. 2019: 4). No, češći su *emojiji* u pozitivnim nego u negativnim porukama (usp. Cheng 2017 prema Bai i dr. 2019: 7).

Prema Pappertu (2017: 188–205), *emojiji* ispunjavaju sljedeće komunikativne funkcije: ekonomizaciju, uokvirenje, uspostavljanje odnosa, komentiranje/evaluacija, modalnost, prikazivanje, ukrašavanje, funkciju zabavljanja i strukturiranje (usp. Marx i Weidacher 2019: 60–61). Dürscheid i Frick (2016: 105) navode među ostalima i funkciju komentara, ilustraciju izgovora i isticanja. Bai i dr. (2019: 4) navode kako *emojiji* promiču interakcije, određuju emocionalne tonove, pojačavaju ili ublažavaju govorne činove te pozdravljaju, njeguju i jačaju društvene odnose. Prema studiji Cohna i dr. (2019: 10), *emojiji* funkcioniraju kao neverbalni izraz osjećaja i stavova, osobito na kraju rečenice.

Emocije ponajprije ispunjavaju funkciju izražavanja evaluativnog stava i promatraju se kao poseban oblik iskustva i društveno konstituirane i regulirane pojave (usp. Fiehler 2010: 19–20). Iskustvo se odnosi na dojmove iz okoline i sastoji se od osjetilnih opažanja, spoznaja, procjena, osjeta, emocija, djelovanja i fizioloških stanja. Kroz emocije se između ostalog interpretiraju situacije i procjenjuju komunikacijski partneri (usp. Schwarz-Friesel 2013: 4). Ova procjena može biti pozitivna ili negativna. U teoriji Martina i Whitea (2005: 35–46) evaluacija uključuje kategoriju afekta, koji se može opisati kao osobina, proces ili komentar. Pritom se osobina odnosi na pripisivanje atributa sudionicima i na opis njihovog ponašanja. Proces označava mentalno stanje ili afektivno ponašanje. Komentar se odnosi na želje pošiljatelja i opisuje kako se on osjeća.

Martin i White (2005: 46–49) predlažu klasifikaciju afekta na temelju šest kriterija. Prvi faktor razlikuje pozitivne i negativne emocije (pozitivan i negativan afekt). Drugi faktor opisuje paraverbalne ili izvanjezične manifestacije i određuje igra li neverbalna komunikacija ulogu u izražavanju emocija. Treći faktor razlikuje emocionalnu reakciju koja se odnosi na određene okidače. Četvrti faktor određuje gradaciju emocija. Peti faktor određuje je li emocija namjera (*irealis*) ili reakcija (*realis*). Prema šestom faktoru, emocije su podijeljene u sljedeće skupine: (ne)sreća ili osjećaji koji se mogu povezati sa srcem (tuga, mržnja, sreća, ljubav), (ne)sigurnost ili osjećaji koji se mogu povezati s društvenim blagostanjem (briga, strah, povjerenje) i (ne)zadovoljstvo ili osjećaji koji su povezani s *telosom* (težnjom ka cilju) (dosada, nezadovoljstvo, znatiželja, poštovanje).

3 Metodologija

U ovom radu analizirani su *emojiji* u Facebook komentarima novina *Bild* i *24 sata* o Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine. Riječ je o člancima o četiri nogometne utakmice⁴ iz novina *24 sata* i člancima o tri nogometne utakmi-

⁴ Za prvu utakmicu (11.6.) pronađeno je 105 članaka od 10. do 12.6., za drugu utakmicu (1.7.) 67 članaka od 30.6. do 2.7., za treću utakmicu (7.7.) 71 članak od 6. do 8.7. i za četvrtu utakmicu (15.7.) 112 članaka od 14. do 16.7. S obzirom da je Facebook internetska platforma

ce⁵ objavljenima u *Bildu*, tj. izabrani su oni novinski članci čija je tema bila utakmica te su objavljeni dan prije utakmice, na dan utakmice i dan nakon utakmice. Članci novina objavljeni na www.24sata.hr potom su pronađeni na Facebook stranici 24 sata (<https://www.facebook.com/24sata/>) te su analizirani komentari ispod Facebook objava.

U radu se analiziraju Facebook komentari na ove članke, tj. samo oni komentari koji su sadržavali *emojije*. Analiza je izvršena prema evaluacijskoj teoriji Martina i Whitea (2005): utvrđeno je koji se *emojiji* koriste u hrvatskom, a koji u njemačkom korpusu; istraženo je koje su emocije njima izražene i jesu li pozitivne ili negativne; napravljena je razlika između kategorija afekta (ne)sreće, (ne)sigurnosti i (ne)zadovoljstva na temelju popisa jezičnih izraza kojima Martin i White (2005: 48–51) pojašnjavaju svaku kategoriju. Nakon toga je utvrđeno i koje funkcije *emojiji* imaju u komentarima na Facebooku te postoje li međujezične razlike u njihovoj upotrebi.

4 Analiza

Analiza je obuhvatila 355 hrvatskih članaka od kojih je 145 članaka s komentarima u kojima su korišteni *emojiji* pronađeno na Facebook stranicama novina, pri čemu je prikupljeno 2823 takvih komentara. Iz njemačkih je novina prikupljen 101 članak, od čega je 50 članaka s komentarima koji sadrže *emojije* pronađeno na Facebook stranicama. Pri tome je prikupljeno 1372 komentara.

Svaki je analizirani članak popraćen velikim brojem komentara, a *emojiji* se u mnogima ponavljaju. U analizi je prikazano 77 primjera komentara s *emojijima*, a prikaz slijedi prema sljedećim točkama: podjela emocija, kategorije evaluacije, funkcije *emojija*.

Prva je točka analize podjela emocija, tj. *emojija* na pozitivne i negativne. Očekuje se da će emocije u hrvatskom korpusu biti pozitivnije nego u njemačkom korpusu jer je Hrvatska bila uspješnija od Njemačke na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine.

U hrvatskim je komentarima većina *emojija* pozitivna, tj. najčešće se koriste sljedeći *emojiji*: srce (❤️💕❤️❤️❤️) u primjerima (1), (2) i (3), sretni *emojiji* (😊😁😄😂) u primjerima (4), (6) i (7), hrvatska zastava (🇩🇪) u primjerima (2) i (5) i pljesak (👏) u primjerima (3) i (6). Pozitivni *emojiji* koriste se uz brojne interpunkcijske znakove (npr. uskličnici u primjeru (1)), udvostručavanje slova („vatrenooooooooo“ u primjeru (1), „Bravoooo“ u primjeru (4)), a sreća i ponos najčešće se izražavaju leksemom „bravo“ u primjerima (4), (5) i (6). Sintagma „srce vatreno“ u primjeru (1) čest je metaforički izraz ponosa na nogometaše, kao

te je broj komentara promjenjiv (korisnici mogu mijenjati, brisati i dodavati komentare; administrator stranice može i obrisati objavu i time i sve komentare) nemoguće je utvrditi ukupan broj komentara.

⁵ Za prvu utakmicu (17.6.) pronađeno je 25 članaka od 16. do 18.6., za drugu utakmicu (23.6.) 32 članka od 22. do 24.6., za treću utakmicu (27.6.) 44 članka od 26. do 28.6.

i leksem „neopisivo“ u primjeru (7), dok se u komentarima čak i imenica „ponos“ izravno spominje, npr. u primjerima (2) i (7)⁶.

- (1) *Nek jace kuca to srce vatrenoooooooooo!!!!!!!!!!!!* ❤️❤️❤️❤️ (HR, <https://www.24sata.hr/sport/kazu-da-je-hrvatska-najbolja-na-sp-u-ma-dajte-molim-vas-580421>, 1.9.2018.)
- (2) *Dva naša ponosa. I kad gubimo i kad dobivamo srce naše je uz vas* 🇩🇪❤️🇩🇪❤️🇩🇪❤️🇩🇪❤️🇩🇪 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/cudesna-zadarska-hobotnica-molio-sam-boga-da-nas-nagradi-580397>, 1.9.2018.)
- (3) ❤️❤️👏👏👏👏👏👏👏 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/cudesna-zadarska-hobotnica-molio-sam-boga-da-nas-nagradi-580397>, 1.9.2018.)
- (4) *Bravoooo* 😊😊😊 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/cudesna-zadarska-hobotnica-molio-sam-boga-da-nas-nagradi-580397>, 1.9.2018.)
- (5) *Bravo decki. Bravo* 🇩🇪🇩🇪🇩🇪🇩🇪🇩🇪🇩🇪🇩🇪 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/ludnica-u-svlacionici-vatrenih-rebic-slavi-junaka-subasica-580388>, 3.9.2018.)
- (6) *Bravo Modricu* 😊👏👏👏👏👏👏👏 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/four-four-two-se-divi-kapetanu-modric-najbolji-igrac-mundijala-580216>, 3.9.2018.)
- (7) *Ovo šta se trenutno odvija u Zagrebu neki nikada nisu i neće doživjeti. Taj ponos, ljubav prema domovini i zajedništvo je NEOPISIVO. žao nam je al zna se kome je kmmmeee najviše* 😊😊😊 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/avion-s-vatrenima-pratilo-je-vise-ljudi-nego-zlatne-francuze-582480>, 3.9.2018.)

U njemačkim je komentarima većina *emojija* također pozitivna, što je iznenađujuće jer njemačka reprezentacija nije bila posebno uspješna na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. *Emojiji* koji izražavaju pozitivne emocije su sljedeći: sretni *emojiji* (😊😊😊😊) u primjerima (9) i (10), palac gore (👍) u primjeru (11) i njemačka zastava (🇩🇪) u primjerima (8) i (9). Pozitivnim *emojijima* komentatori ohrabruju svoje nogometaše i navijaju za pobjedu Njemačke, npr. bodre svoju reprezentaciju u primjeru (8) „*macht die alle!*“ i (11) „*ihr schafft das*“ i prizivaju pobjedu u primjeru (9) „*Sieg für Schland*“ ili tumače kako imaju velike šanse u utakmicama u primjeru (10) „*die Chancen steigen*“.

- (8) *Die können vonmir aus alle 1000% fit sein. 🇩🇪 macht die alle!* (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/magen-darm-alarmschweden-56091578.bild.html>, 20.9.2018.)
- (9) *Es wird langsam langweilig, die Schweden werden morgen nichts mehr zu lachen haben* 😊👏👏👏 🇩🇪🇩🇪🇩🇪🇩🇪 *Sieg für Schland* (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/magen-darm-alarmschweden-56091578.bild.html>, 20.9.2018.)
- (10) *die Chancen steigen* 😊😊😊😊 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/magen-darm-alarmschweden-56091578.bild.html>, 20.9.2018.)
- (11) *Schland ihr schafft das...* 👍 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/magen-darm-alarmschweden-56091578.bild.html>, 20.9.2018.)

Negativne se emocije u hrvatskim komentarima izražavaju sljedećim *emojijima*: tužni smajlići (😞😞😞😞) u primjerima (13) i (14), smajličić koji povraća (🤮) u primjeru (12), smajličić vruga (🤡) u primjeru (12), palac dolje (👎) u primjerima (14)

⁶ Primjeri navedeni u radu donose se u izvorniku, onako kako su objavljeni. Ne ispravljaju se gramatičke ni pravopisne greške, uključujući interpunkciju i nedostatak dijakritičkih znakova.

i (15) i ljutiti smajličić (😡) u primjeru (16). Negativne emocije okrenute su prema nogometnom sucu uz pejorative „djubre srdljivo (sic!)“ i „idiot“ te proklinjanje „crko dabogda“ u primjeru (12) te „smrad“ u primjeru (14) i eliptičnu psovku „mamicu mu“ u primjeru (13). U primjeru (15) komentator se obraća drugom komentatoru i izražava svoje nezadovoljstvo njegovim mišljenjem uz *emoji* palac dolje, a u primjeru (16) se konstatira kako je Fifa mafija uz ljutiti smajličić.

- (12) *djubre srdljivo* 🤢🤢🤢🤢🤢 *crko dabogda koliko su ti franzuzi platili da sudis prijavit idiote* 🤢🤢🤢🤢🤢🤢🤢 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/schmeichel-bijesan-taj-sudac-je-hrvatskoj-ukrao-pobjedu-582395>, 10.9.2018.)
- (13) 🤢🤢🤢 *mamicu mu* (HR, <https://www.24sata.hr/sport/schmeichel-bijesan-taj-sudac-je-hrvatskoj-ukrao-pobjedu-582395>, 10.9.2018.)
- (14) *Pitana je smrad ...nеспавao ti mirno vise* 🗣️😞 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/schmeichel-bijesan-taj-sudac-je-hrvatskoj-ukrao-pobjedu-582395>, 10.9.2018.)
- (15) *Jel te nije sramota vrijedjat predsjednicu ?*
Sta bi ti napravio da netko takvim rijecima nazove nedaj Boze tvoju majku.... Srami se, ocito si jos u pubertetu 🗣️🗣️🗣️🗣️🗣️. (HR, <https://www.24sata.hr/sport/malo-je-falilo-predsjednica-cestitala-igracima-i-zaplakala-582409>, 11.9.2018.)
- (16) *FIFA NAJVECA MAFIJA* 😡 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/hns-u-kazna-zbog-re-klame-ali-i-upozorenje-zbog-slike-custica-581005>, 12.9.2018.)

U njemačkim su komentarima sljedeći *emojiji* negativni: tzv. *facepalm emojiji* (🤦🇩🇪) u primjerima (17), (18) i (19), smajličić koji razmišlja (🤔) u primjerima (17) i (20), ljutiti smajličić (😡) u primjeru (22) i tužni smajličići (😞😞) u primjerima (17) i (21). U primjeru (17) komentator razlaže svoju alternativnu taktiku igre i izražava razočaranje, u primjerima (18), (19) i (22) komentatori *emojijima* izražavaju svoje razočaranje nogometašima Rudyjem, Hectorom i Rüdigerom te općenito nezadovoljstvo igrom u primjerima (20) i (21).

- (17) *Kannst du so aufstellen .. musst du aber nicht .. ich hätte einen Sané spielen gelassen auf der LM und einen Wagner im Sturm .. aber naja* 🤦🇩🇪😞 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/nationalmannschaft/das-ist-unsere-schicksals-elf-gegenschweden-56100658.bild.html>, 20.9.2018.)
- (18) *Wtf?! RUDY???* 🤦🇩🇪🤦🇩🇪 *Absolut unverständlich! Gute Heimreise* (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/nationalmannschaft/das-ist-unsere-schicksals-elf-gegenschweden-56100658.bild.html>, 20.9.2018.)
- (19) *Hector und Rüdiger?* 🤦🇩🇪🤦🇩🇪🤦🇩🇪🤦🇩🇪 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/nationalmannschaft/das-ist-unsere-schicksals-elf-gegenschweden-56100658.bild.html>, 20.9.2018.)
- (20) *Schicksalself??....werdet ihr für so einen Schwachsinn echt bezahlt?* 🤦🇩🇪 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/nationalmannschaft/das-ist-unsere-schicksals-elf-gegenschweden-56100658.bild.html>, 20.9.2018.)
- (21) *Die kacken sich ein*
Ein Stürmer das heißt ja das voll auf abwarten gespielt wird 😞 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/nationalmannschaft/das-ist-unsere-schicksals-elf-gegenschweden-56100658.bild.html>, 20.9.2018.)
- (22) *Rudy? Alter Falter...ein Banksitzer von den Bauern mit kaum Spielpraxis* 😡 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/nationalmannschaft/das-ist-unsere-schicksals-elf-gegenschweden-56100658.bild.html>, 20.9.2018.)

Druga točka analize obuhvaća kategorije evaluacije. Prema evaluacijskoj teoriji Martina i Whitea (2005), emocije su podijeljene u tri kategorije: (ne)sreća, (ne)sigurnost i (ne)zadovoljstvo. U analizi su *emojiji* u hrvatskim i njemačkim Facebook komentarima podijeljeni u gornje kategorije. Treba naglasiti da je takva podjela moguća samo u kontekstu te da *emojiji* ni u kojem slučaju jednoznačno ne izražavaju emociju, tj. ovisno o kontekstu isti *emojiji* mogu izraziti različite emocije.

U hrvatskim i njemačkim Facebook komentarima najčešće su emocije iz kategorije (ne)sreća tj. ljubav, sreća i radost, a slijedi kategorija (ne)zadovoljstvo sa sljedećim emocijama: poštovanje, zadovoljstvo i bijes te naposljetku kategorija (ne)sigurnost: emocija povjerenje. Emocije u istraživanim primjerima nije lako razgraničiti. Primjeri (23) i (24) izražavaju poštovanje i zadovoljstvo *emojijima* „palac gore“ te „smajličem sa sunčanim naočalama“, a služe za isticanje pozitivne emocije nakon riječi „svaka čast“. U primjerima (25) i (26) ove su emocije popraćene *emojijem* „srce“ s emocijom ljubav. U primjeru (25) *emoji* srca naglašava ponos spram nogometaša Subašića riječima „naklon do poda“, dok je u primjeru (26) ponos naglašen brojnim uskliknicima i metaforom „vatreni lavovi“ za opis hrvatske reprezentacije. U primjeru (27) bijes se izražava ljutim smajličem koji prati pejorativ „kreteni“.

- (23) *Svaka čast* 🍑🍑🍑🍑 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/ministar-obrane-pred-kojim-se-sada-trese-i-ruski-gazda-putin-580528>, 1.9.2018.)
- (24) *Svaka čast ljudino* 😎😎😎 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/ministar-obrane-pred-kojim-se-sada-trese-i-ruski-gazda-putin-580528>, 1.9.2018.)
- (25) *Suba naklon do poda!!!!* ❤️ (HR, <https://www.24sata.hr/sport/svetko-custic-sve-su-to-moja-djeca-prijatelji-moga-hrvoja-580499>, 10.9.2018.)
- (26) *Vatreni lavovi!* ❤️ *Bolji smo bili i točka! Teško se nositi porazom, al što je tu je...to je sport. Što prije se budete pomirili s činjenicom da je Hrvatska bolja momčad, bit će vam lakše. Bog i Hrvati!!* ❤️❤️ (HR, <https://www.24sata.hr/sport/kazu-da-je-hrvatska-najbolja-na-sp-u-ma-dajte-molim-vas-580421>, 1.9.2018.)
- (27) *Koji kreteni.* 😡 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/hns-u-kazna-zbog-reklame-ali-i-upozorenje-zbog-slike-custica-581005>, 12.9.2018.)

U njemačkim primjerima (28), (29) i (30) emocije sreća, zadovoljstvo i ponos izražene su različitim *emojijima*. Ponos na Njemačku izražen je *emojijem* njemačke zastave (🇩🇪) u primjeru (28), a zadovoljstvo rezultatom *emojijima* vatre (🔥), pokazivanjem bicepsa (💪) kao i sretnim smajličem (😊) u primjerima (29) i (30). Ponos na Njemačku je osim *emojijem* njemačke zastave u primjeru (28) naglašen i skandiranjem „ole ole ole ole ole“. U primjeru (28) ponos se izražava *emojijima* i rezultatom 3-0, a u primjeru (30) zadovoljstvo je izraženo sintagmom „super gespielt“.

- (28) *Deutschland* 🇩🇪 *ole ole ole ole ole* (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/was-waere-wenn-56102642.bild.html>, 24.9.2018.)
- (29) *Schland* 🇩🇪🇩🇪 3-0 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/magen-darm-alarm-schweden-56091578.bild.html>, 20.9.2018.)
- (30) *Super gespielt* 😊 (NJEM, <https://www.bild.de/news/inland/fans/jubel-meile-deutschland-56105212.bild.html>, 25.9.2018.)

Treća točka analize obuhvaća funkcije *emojija*, a pokazalo se kako su slične u hrvatskom i njemačkom korpusu. Najčešća je funkcija *emojija* komentara, tj. *emojiji* se koriste za procjenu i komentiranje te za izražavanje subjektivnog pogleda pisca. Komentator u primjeru (31) izražava svoje nezadovoljstvo politikom FIFA-e i naglašava ga *emojijem* smajlića s parom koja izlazi iz nosa (😬). U primjeru (32), komentator je oduševljen i optimističan te ističe svoje oduševljenje *emojijima* pozdravom šake (👊) i sretnim smajlicem (😊) uz komentar „do pobjede sutra“ te „navijam svim srcem za Hrvatsku“. U primjeru (33) uvreda kako je netko mafijaš pojačana je *emojijem* smajlića s povezom na glavi (🤡).

- (31) *Fifa oladi malo* (😬) (HR, <https://www.24sata.hr/sport/hns-u-kazna-zbog-reklame-ali-i-upozorenje-zbog-slike-custica-581005>, 12.9.2018.)
- (32) *Do pobjede sutra* (👊👊👊) *ja sam Iz Srbije Al navijam svim srcem za Hrvatsku* (😊) (HR, <https://www.24sata.hr/sport/branitelji-poslali-mocnu-poruku-vatrenima-uoci-ce-tvrtfinala-581154>, 22.9.2018.)
- (33) *Mafijaš* (🤡) (HR, <https://www.24sata.hr/sport/suker-je-li-ova-generacija-jaca-od-moje-nisam-shvatio-pitanje-581262>, 25.9.2018.)

U njemačkim primjerima *emojiji* također naglašavaju stav autora. Tako se u primjerima (34) i (35) koriste *emojiji* koji plaču od smijeha (😂) kako bi ironično izrazili gledište autora s tvrdnjom da nogometaši nisu ni igrali u primjeru (34), dok u primjeru (36) ljutiti smajlic (😡) naglašava nezadovoljstvo izbornikom Joachimom Löwom.

- (34) *Haben die überhaupt mitgespielt?* (😂😂😂) (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/so-lacht-die-welt-ueber-unser-wm-aus-56145460.bild.html>, 10.9.2018.)
- (35) *Genau so ist es* (😂😂😂) (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/so-lacht-die-welt-ueber-unser-wm-aus-56145460.bild.html>, 10.9.2018.)
- (36) *Löw muss weg!!!* (😡) (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/so-lacht-die-welt-ueber-unser-wm-aus-56145460.bild.html>, 10.9.2018.)

Nadalje je zastupljena funkcija naglašavanja, pri čemu se *emojiji* koriste kako bi pojačali emociju. U hrvatskim primjerima od (37) do (42) pojavljuju sljedeći *emojiji* 🇩🇪❤️😊👊🙌🙌🙌🙌🙌🙌 i 🙌 kako bi se naglasilo oduševljenje, zadovoljstvo i sreća komentatora. Posebno zanimljivo je gomilanje gore navedenih *emojija* koji dodatno intenziviraju izražene emocije. U primjeru (43) na sličan se način koriste negativni *emojiji* 😬😬 i 😡 kako bi se naglasilo nezadovoljstvo čitatelja, u ovom slučaju ne igrom nogometaša nego temom članka. Ponos i sreća se naglašavaju izjavom „mi ćemo biti prvaci svijeta“ u primjeru (37), komentarom „bravo“ u primjeru (40) i „RESPECT“, dodatno naglašeno velikim slovima u primjeru (42). Ljubav prema nogometašima, odnosno prema njihovoj igri izravno je vezana uz *emoji* srca, kako se vidi u primjeru (38), u kojem se spominje nogometaš Domagoj Vida, kojemu se čitatelj izravno obraća komentarom „volimo te!!!!“ i gomilanjem uskličnika, te isticanjem Vidinog podrijetla „Slavonac“ u primjeru (39) sa zamjenicom „naš“. Ponos je u primjeru (41) izravno izražen i pojačan pridjevom „hrabri“, a ljubav je naglašena pridjevom „drag“.

♥ u primjerima (51), (52), (53) i (55); u izrazima „čestitke od srca“ („čestitke od ♥“ u primjeru (51)), „srce junačko“ („♥ junačko“ u primjeru (52)) kao i drugim *emojijima* (hrvatska zastava za prikaz zemlje 🇩🇪 i *emoji* prikaza svijeta 🌐) u izrazima „srce kuca za Hrvatsku“ („♥ kuca za 🇩🇪 „u primjeru (53)) i „drugi u svijetu, prvi u srcu“ („Drugi u 🌐 prvi u ♥“ u primjeru (55)). U primjeru (54) nadimkom „Raketa“ (igrača Rakitića) dodan je *emoji* rakete 🚀. Izraz „kapa do poda“ dopunjen je u primjeru (57) *emojijem* kape 🎩, dok je u primjeru (56) interpunkcijski znak zamijenjen *emojijem*, tj. uskličnik je zamijenjen *emojijem* ! koji pridonosi pojačavanju izjave.

- (50) *hrvatsko rvatska posla* 🇩🇪🇩🇪🇩🇪 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/dalic-pomirio-kolindu-i-sukera-mir-mir-mir-nitko-nije-kriv-581206>, 15.9.2018.)
- (51) *Cestitke od 🇩🇪 a bome su i meni suze tekle* 🇩🇪 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/junacke-suze-radosnice-dalic-zaplakao-nakon-penala-rakete-581250>, 15.9.2018.)
- (52) ♥ *junačko hvala vam* 🇩🇪♥ (HR, <https://www.24sata.hr/sport/rekao-sam-dalicu-nemoj-me-vaditi-igrat-cu-na-jednoj-nozi-581279>, 15.9.2018.)
- (53) *kraljice ♥ kuca za* 🇩🇪👍👏🤔 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/kolinda-odusevilaruse-u-masi-odijela-nosila-je-hrvatski-dres-581284>, 15.9.2018.)
- (54) *Super je to što ti je rekla jer u presudnom trenutku si imao to na pameti i dalo ti je mentalnu snagu da odlično pucaš i pogodiš gol* 🇩🇪🏆🚀🤖🇩🇪♥ (HR, <https://www.24sata.hr/sport/rakitic-i-ovaj-put-mi-je-zena-rekla-da-cu-odluciti-utakmicu-581298>, 20.9.2018.)
- (55) *Drugi u 🌐 prvi u ♥* (HR, <https://www.24sata.hr/sport/vida-u-suzama-zao-mi-je-sto-u-domovinu-ne-donosimo-zlato-582388>, 17.9.2018.)
- (56) *i MI 🇩🇪 smo puno puta bili bolji, pa smo ispali s natjecanja, a ovaj put, ovaj puta idemooo dalje !!!* (HR, <https://www.24sata.hr/sport/kazu-da-je-hrvatska-najbolja-nasp-u-ma-dajte-molim-vas-580421>, 1.9.2018.)
- (57) *Zato mu je super mario vratija na najbolji mogući način.. kapa 🎩 do poda majstore* 🇩🇪👏👏👏🇩🇪🇩🇪 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/pickford-probio-mandzu-pa-mu-vikao-sto-je-ustani-glupane-581971>, 15.9.2018.)

U njemačkim primjerima također postoje riječi koje su zamijenjene ili pak nadopunjene *emojijem*. Tako su izrazi u primjerima (58) i (59) dopunjeni *emojijem*, u primjeru (58) riječi *Fußball* dodan je *emoji* nogometne lopte 🏈, riječi *Popcorn* *emoji* kokica 🍿, dok se interpunkcijski znakovi, tj. uskličnik u primjeru (60) zamjenjuju *emojijem* dvostrukog uskličnika !!.

- (58) *Ist doch nur Fußball 🏈* (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/so-lacht-die-welt-ueber-unser-wm-aus-56145460.bild.html>, 10.9.2018.)
- (59) *Ich gehe Popcorn 🍿 holen,nach so viel bloodsin und zickereien das Mann hier redet,ist mehr Spaß als der WM 🤔* (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/so-lacht-die-welt-ueber-unser-wm-aus-56145460.bild.html>, 10.9.2018.)
- (60) *Leute nennt die Jungs wieder Nationalmannschaft und last sie wieder für DEUTSCHLAND Spielen !! hört auf alles nationale und Deutsche zu entfernen !! diese Jungs habt ihr Medien geplätet mit Eurer heze gegen Özil und Gündugan und Mannschaft. !! !! !! Es ist und bleibt die Deutsche NATIONALMANNSCHAFT !! !! !!* (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/katastrophe-von-kazan-56143860.bild.html>, 20.9.2018.)

U hrvatskom se često pojavljuju i *emojiji* bez popratnog teksta (primjeri (61)-(65)), dok je to u njemačkom rijetko slučaj (primjeri (66)-(68)).

- (61) 😄😄😄😄😄😄 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/sefe-do-ite-dalic-pozvao-ciru-i-broncane-iz-1998-na-finale-581938>, 17.9.2018.)
- (62) 🇩🇪🇩🇪🇩🇪❤️❤️❤️ (HR, <https://www.24sata.hr/sport/zlatna-lopta-modric-je-najbolji-igrac-svjetskog-prvenstva-582359>, 14.9.2018.)
- (63) 😄😄😄😄👍👍👍👍👍👍 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/josko-jelicic-momci-nemate-muda-pa-vi-imate-nojeva-jaja-581254>, 13.9.2018.)
- (64) ❤️❤️❤️❤️ (HR, <https://www.24sata.hr/sport/junacke-suze-radosnice-dalic-zaplakao-nakon-penala-rakete-581250>, 15.9.2018.)
- (65) 😞😞😞😞😞😞 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/slavlje-u-bosni-hrvati-zaigrali-kolo-u-centru-novog-travnika-580461>, 15.9.2018.)
- (66) 🇩🇪🇩🇪🇩🇪🇩🇪🇩🇪🇩🇪👍👍👍👍👍 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/kommentar-zum-wm-aus-56142938.bild.html>, 20.9.2018.)
- (67) 😄😄👍👍👍👍😄😄😄 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/kommentar-zum-wm-aus-56142938.bild.html>, 20.9.2018.)
- (68) 😄😄😄😄😄😄😄😄😄😄😄😄 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/wm-20189-dfb-enttaeuscht-weil-kaum-deutschefans-in-russland-sind-56123590.bild.html>, 25.9.2018.)

Komentare prate i *emojiji* koji ilustriraju geste pri govoru te su takvi *emojiji* u oba jezika česti. U oba su korpusa česti sljedeći *emojiji* 🤝👍👍👍👍👍👍👍👍 i 🙌. *Emojiji* 🤝 i 🙌 u primjerima (69), (71) i (73) bodre, aplaudiraju i hvale ponašanje i igru nogometaša i trenera, *emojiji palac gore* 👍 i *palac dolje* 👎 u primjerima (70), (73) i (77) izražavaju pozitivno ili negativno mišljenje komentatora, dok tzv. *facepalm emojiji* 🙄 žene i muškarca 🙄🙄, žene koja sliježe ramenima 🙄 i majmuna koji ne vidi zlo 🙄 u primjerima (72)-(77) izražavaju nezadovoljstvo i stid zbog ponašanja igrača. Pozitivni *emojiji* naglašeni su izrazom „svaka čast“ u primjerima (69) i (70) te „svi ste vrh vrhova“ u primjeru (71). Nezadovoljstvo i stid komentatora uz *emojije* naglašeni su riječima „Blamage“ u primjeru (72) te tvrdnjama da je to ipak samo nogomet „Alter das ist nur Fußball“ u primjeru (74) i da život ide dalje „Das Leben geht trotzdem weiter“ u primjeru (73).

- (69) *Svaka cast* 🙌👍👍👍 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/ministar-obrane-pred-kojim-se-sada-trese-i-ruski-gazda-putin-580528>, 1.9.2018.)
- (70) *Svaka čast* 👍👍👍👍 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/misici-bole-pluca-se-sire-tijelo-skripi-ali-ovi-hrvati-ne-staju-581870>, 15.9.2018.)
- (71) *Legendo naša* 🙌🙌 *ma svi ste vrh vrhova* 🙌🙌🙌🙌🙌🙌 (HR, <https://www.24sata.hr/sport/ministar-obrane-pred-kojim-se-sada-trese-i-ruski-gazda-putin-580528>, 1.9.2018.)
- (72) 🙄 *Frankreich, Spanien und Italien ist genau die gleiche Blamage passiert.* 😄 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/so-lacht-die-welt-ueber-unser-wm-aus-56145460.bild.html>, 10.9.2018.)
- (73) *Das Leben geht trotzdem weiter...* 🙄 *ich drücke Kroatien die Daumen* 👍🇩🇪 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/kommentar-loew-muss-sich-aendern-56143216.bild.html>, 25.9.2018.)

- (74) *bla bla bla ... ich kann es nicht mehr hören ! Alter das ist nur Fußball !!!!* 🙄 & außerdem sollte man lieber mal vor seiner eigenen Haustür kehren 🙄 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/kommentar-loew-muss-sich-aendern-56143216.bild.html>, 25.9.2018.)
- (75) *1. arbeiten alle 2. ja scheis teuer da hin zu fliegen/ Hotel zu haben und zusätzlich ne Karte fürs Spiel* 🙄 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/wm-20189-dfb-enttauscht-weil-kaum-deutschefans-in-russland-sind-56123590.bild.html>, 25.9.2018.)
- (76) *Mhhh man hätte mich ja einladen können dann wäre ich da. So einfach* 🙄🙄🙄 (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa-wm-2018/wm-20189-dfb-enttauscht-weil-kaum-deutschefans-in-russland-sind-56123590.bild.html>, 25.9.2018.)
- (77) *Wenn die sonst keine Probleme haben* 🙄🙄 *Oh man* 🙄🙄 *Der DFB hatte sich bereits mit Begründung entschuldigt... Affenzirkus FIFA* (NJEM, <https://www.bild.de/sport/fussball/fifa/geldstrafe-fuer-dfb-ruepel-56129708.bild.html>, 25.9.2018.)

5 Zaključak

U ovom se radu istražilo koje se emocije i kako izražavaju pomoću *emojija* u njemačkim, kako u hrvatskim komentarima te koje funkcije *emojiji* imaju u njemačkom, a koje u hrvatskom korpusu.

Analiza upotrebe *emojija* u hrvatskim i njemačkim komentarima na Svjetsko nogometno prvenstvo 2018. godine pokazuje da se njihova upotreba razlikuje. Prve su razlike uočljive u obliku i dužini komentara. Hrvatski komentari imaju puno gramatičkih i pravopisnih pogrešaka, a kraći su i često vrve *emojijima*. Komentatori ih koriste kako bi naglasili svoj stav i izrazili emocije, a ponekad se riječi ili grupe riječi zamijene *emojijima*. Komentatori izražavaju svoje osjećaje vrlo otvoreno, posebno u hrvatskim primjerima, a zabilježeni su i komentari koji sadrže samo *emojije* bez popratnog teksta.

Emocije zastupljene u hrvatskim komentarima su u 95,5% slučajeva pozitivne, a 4,5% su negativne. Najčešće pozitivne emocije izražene u hrvatskim komentarima su ponos, ljubav, sreća i zadovoljstvo, a isprepleću se u svim komentarima. Najčešće negativne emocije su: ljutnja (48%), tuga (26%), šok (10%), a ostatak s po manje od 10% zastupljenosti čine gađenje, razočaranje i strah.

U njemačkom su korpusu komentari duži, a često se nešto opširno argumentira, s mnogo dužih rečenica koje se ponekad završavaju jednim ili dvama *emojijima*. Njemački komentatori često su ironični u svojim izjavama, tj. ne izražavaju svoja mišljenja tako otvoreno kao hrvatski komentatori, već ih kriju iza ironično sretnih *emojija*. Komentari koji sadrže samo *emojije* bez popratnog teksta rijetki su u njemačkom korpusu. Pozitivne emocije sadržane su u 84% komentara, a 16% emocija su negativne. Njemački komentari najčešće izražavaju sreću, zadovoljstvo, ponos i radost (slično kao i u hrvatskom), ali je često prisutna i ironija. Od negativnih su emocija zastupljene ljutnja (38%), stid (26%), gađenje (12%), razočaranje (11%), tuga (10%) i šok (3%).

U oba korpusa, ali u malo većoj mjeri u hrvatskom (8% hrvatskih komentara u odnosu na 2% njemačkih komentara), pojavljuju se i *emojiji* koji su tipični za svjetska nogometna prvenstva, tj. *emojiji* koji predstavljaju nogometnu loptu (⚽) u 4% komentara u hrvatskom i 1,5% u njemačkom korpusu, pehar (🏆) u 3%

hrvatskih te u manje od 0,5 % njemačkih komentara i medalju (🏆) u 4 % hrvatskih komentara.

Iz analize proizlazi kako *emojiji* igraju važnu komunikacijsku ulogu u komentarima nogometnih utakmica, tj. upućuju na neverbalno ponašanje (geste i izraze lica), izražavaju emocije i pojačavaju ih. *Emojiji* u jednom komentaru mogu imati više funkcija. Funkcije komentiranja i naglašavanja najbrojnije su (65 %) i isprepliću se u hrvatskim komentarima, dok se *emojiji* pojavljuju još kao geste (24 %) ili kao zamjena riječi (4 %) te stoje samostalno bez teksta u funkciji komentiranja u 6 % analiziranih primjera. U njemačkim su komentarima također najbrojnije funkcije komentiranja i naglašavanja (60 %). *Emojiji* se koriste kao geste u 33 % analiziranih primjera, dok u 5 % zamjenjuju riječi, a samostalno se bez teksta pojavljuju u 1 % analiziranih komentara.

Iz analize proizlazi kako je korištenje *emojija* u analiziranim njemačkim i hrvatskim Facebook komentarima vrlo slično, a daljnja kontrastivna istraživanja njihove upotrebe u okviru različitih tema mogla bi donijeti vrijedna zapažanja o načinu komuniciranja emocija.

LITERATURA

- Jannis K. ANDROUTSOPOULOS, 2003: Online Gemeinschaften und Sprachvariation. Soziolinguistische Perspektiven auf Sprache im Internet. *ZGL* 31, 173–197.
- Qiyu BAI, Qi DAN, Mu ZHE, Maokun YANG, 2019: A Systematic Review of Emojis: Current Research and Future Perspectives. *Frontiers in Psychology* 10, 1–16.
- Silvana BAMPA-LISTEŠ, 2010: Govor dobitnice druge nagrade, Silvane Bampa Listeš. *Jezik* 58, *Osvrti*, 77–78.
- Neil COHN, Jan ENGELEN, Joost SCHILPEROORD, 2019: The grammar of emoji? Constraints on communicative pictorial sequencing. *Cognitive Research: Principles and Implications* 4/33, 1–18.
- David CRYSTAL, 2006: *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Christa DÜRSCHIED, 2018: Die personale Kommunikation im Internet – (k)ein Dialog? *Das Dialogische Prinzip – Aktualität über 100 Jahre*. Ed. Emmanuel J. Bauer. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft. 29–53.
- Christa DÜRSCHIED, 2020: Zeichen setzen im digitalen Schreiben. *Register des Graphischen. Variation, Interaktion und Reflexion in der digitalen Schriftlichkeit*. Ed. Jannis Androutsopoulos, Florian Busch. Berlin, Boston: de Gruyter.
- Christa DÜRSCHIED, Christina Margrit SIEVER, 2017: Jenseits des Alphabets – Kommunikation mit Emojis. *ZGL* 45/2, 256–285.
- Christa DÜRSCHIED, Karina FRICK, 2016: *Schreiben Digital. Wie das Internet unsere Alltagskommunikation verändert*. Stuttgart: Alfred Kröner Verlag.
- Reinhard FIEHLER, 2010: Sprachliche Formen der Benennung und Beschreibung von Erleben und Emotionen im Gespräch. *Studia Germanistica 6. Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis*. 19–30.
- Blaženka FILIPAN-ŽIGNIĆ, 2012: *O jeziku novih medija. Kvale li novi mediji suvremeni jezik?* Split: Matica hrvatska.

- Amanda N. GESSELMAN, Vivian P. TA, Justin R. GARCIA, 2019: Worth a thousand interpersonal words: Emoji as affective signals for relationship-oriented digital communication. *PLoS* 14/8. Pristupljeno 13.10.2019 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6695182/#pone.0221297.ref017>.
- Sanda HAM, 2010: Dodijeljene Šreterove nagrade za najbolju novu riječ u 2010., Ispraznica, osjećajnik, parkomat. *Jezik* 58, *Osvrti*, 73–75.
- Martin HAASE, Michael HUBER, Alexander KRUMEICH, Georg REHM, 1997: Internetkommunikation und Sprachwandel. *Sprachwandel durch Computer*. Ed. Rüdiger Weingarten. Opladen: Westdeutscher Verlag. 51–85.
- Susan C. HERRING, Ashley R. DAINAS, 2018: Receiver interpretations of emoji functions: a gender perspective. *Paper Presented at the 1st International Workshop on Emoji Understanding and Applications in Social Media (Emoji 2018)*. Stanford. Pristupljeno 10.1.2019 <http://ceur-ws.org/>.
- Sonja HINTZE, 2015: Emotionalitätsmarker in Kommentaren auf der PEGIDA-Facebook-Seite. Pristupljeno 10.9.2018 <https://www.mediensprache.net/networx/networx-71.pdf>.
- James R. MARTIN, Peter R. R. WHITE, 2005: *The Language of Evaluation. Appraisal in English*. London: Palgrave Macmillan.
- Konstanze MARX, Georg WEIDACHER, 2019: *Internetlinguistik*. Tübingen: Narr Verlag.
- Steffen PAPPERT, 2017: Zu kommunikativen Funktionen von Emojis in der WhatsApp-Kommunikation. *Empirische Erforschung internetbasierter Kommunikation*. Ed. Michael Beißwenger. Berlin, New York: de Gruyter. 175–211.
- Milan PIŠL, 2012: Facebook und Emotionen. *Emotionalität in deutschen und tschechischen Medientexten*. Ed. Lenka Vaňková et al. Ostrava: Universitas Ostraviensis. 177–195.
- Marília PRADA, David L. RODRIGUES, Margarida V. GARRIDO, Diniz LOPES, Bernardo CAVALHEIRO, Rui GASPAS, 2018: Motives, frequency and attitudes toward emoji and emoticon use. *Telematics Inform* 35, 1925–1934.
- Monica M. RIORDAN, 2017: Emojis as Tools for Emotion Work: Communicating Affect in Text Messages. *Journal of Language and Social Psychology*, 1–19.
- Monika SCHWARZ-FRIESEL, 2013: *Sprache und Emotion*. Tübingen, Basel: Francke.
- Karianne SKOVHOLT, Anette GRØNNING, Anne KANKAANRANTA, 2014: The Communicative Functions of Emoticons in Workplace E-Mails: :-)*. *Journal of Computer-Mediated Communication* 19, 780–797.
- Barbara ŠTEBIH GOLUB, 2016: Okazionalizmi u hrvatskome jeziku interneta. *Slavia Centralis* IX/1, 35–46.
- Matthias THOME, 2000: *Semiotische Aspekte computergebundener Kommunikation*. Pristupljeno 1.9.2018 <https://www.mediensprache.net/networx/networx-20.pdf>.
- Chad TOSSELL, Phillip KORTUM, Clayton SHEPARD, Laura H. BARG-WALKOW, Ahmad RAHMATI, Lin ZHONG, 2012: A longitudinal study of emoticon use in text messaging from smartphones. *Computers in Human Behavior* 28, 659–663.
- Rinda WAHYUNI, Indra BUDI, 2018: Combining Linguistic, Semantic and Lexicon Feature for Emoji Classification in Twitter Dataset. *Procedia Computer Science* 135, 194–201.

EMOTIKONI V NEMŠKIH IN HRVAŠKIH KOMENTARJIH NA FACEBOOKU MED SVETOVNIM NOGOMETNIM PRVENSTVOM LETA 2018

V razpravi so predstavljeni emotikoni, ki prikazujejo različne izraze na obrazu (prim. Wahyu-
ni in Budi 2018: 194) in opravljajo določene vloge pri sporazumevanju, na primer čustveno
okrepijo izjavo oz. pomagajo pri rekonstrukciji komunikacijskega konteksta. Posebna pozor-
nost je namenjena različnim možnostim čustvene podkrepitev izjave. Gradivo predstavljajo
emotikoni v komentarjih svetovnega nogometnega prvenstva leta 2018 v nemškem časopisu
Bild in v hrvaškem časopisu *24 sata*, ki so bili objavljeni na družbenem omrežju Facebook.
Nogometni komentarji so pogosto čustveno obarvani, to nalogo prevzemajo in izražajo
emotikoni. Gre za primerjavo rabe emotikonov v hrvaškem in nemškem jeziku na podlagi
klasifikacije evalvacijske teorije, ki sta jo razvila Martin in White (2005: 49), tako da sta
čustva razdelila v tri skupine: (ne)sreča, (ne)gotovost in (ne)zadovoljstvo. Analiza je pokazala
izražanje čustev iz vseh treh skupin in razlike pri rabi emotikonov v hrvaških ter nemških
komentarjih. Hrvaški komentarji vsebujejo več emotikonov in so v primerjavi z nemškimi
komentarji krajši, v obeh jezikih pa so izražena podobna čustva. V hrvaških komentarjih so
se pojavila pozitivna čustva, vezana na ponos, ljubezen, srečo in zadovoljstvo, v nemških
komentarjih pa so bila čustva vezana na srečo, zadovoljstvo, ponos in veselje, pojavili pa
sta se tudi negativni čustvi, in sicer žalost ter jeza zaradi slabe igre. V obeh korpusih so
prepoznavni emotikoni, ki so povezani z nogometnim prvenstvom (nogometna žoga, pokal in
medalja). Raziskava je pokazala, da imajo emotikoni v nogometnih komentarjih pomembno
sporazumevalno vlogo.